

altă naștere... Ei bine, oricât am vrea, nu există nimic care să inducă un prea devreme sau un prea târziu, care să oprească ființele ce inundă scena în eseuri sau motive matematice. Béjart îndeamnă la zburdălnicia căreia, din când în când, îi taie aripile și-o încurajează să o ia de la capăt. Iar ea se întinde așteptând să învie (a câta oară?). Chiar și atunci când camera albă – în care s-au strâns mișcări interactive – și-a

crăpat pereții, și-a eliberat gândurile și a rămas dezvelită ca o cutie goală de chibrituri... Asemeni *Scaunelor* ionesciene care-l inspiraseră pe Béjart la începutul anilor '80. Bănuiesc că atunci era... prea devreme!

Compania „Béjart Ballet” în colaborare cu JTI International (la Teatrul Național din București) – Ballet for life de Maurice Béjart. Coregrafia: Maurice Béjart. Muzica: Queen, Mozart. Costume: Gianni Versace. Data reprezentației: 19 octombrie 2000.

Cutia de chibrituri a lui Čapek

La începutul anilor '20, scriitorul ceh Karel Čapek aducea în lumea dramaturgiei o piesă *science-fiction* prescurtată *R.U.R.* Primul text unde apare cuvântul „robot”, cu priză la public și tălpi norocoase pe terenul criticii, a avut premiera un an mai târziu pe scenele din Praga, New York și Londra. După 80 de ani, regizorul Daniel Pursey împreună cu actorii Institutului de Artă Dramatică al Universității din Oxford revin la predicția lui Čapek. Mileniul trei ne pune în față problema informatizării care ocupă tot mai mult din spațiul omului de a vorbi, a lucra sau a gândi. Spectacolul trupei engleze se înscrie într-o microstagiune românească având reprezentații la Constanța și București.

Čapek își imaginează realitatea ca o cutie de chibrituri cu pereții de metal, unde se programează înlocuirea omului cu mașina. „Rossum's Universal Robots” este fabrica unde începe și se sfârșește virusul cibernetic care afectează (dar și manipulează!) o întreagă societate. *Harry Domin* (Adam Dodd), inventator cu veleități de lider, visează la o realitate tehnologică aptă să permită umanității eliberarea de orice muncă. Sprijinindu-și forțele pe o istorie grea

a teatrului elisabetan, actorii desfac timp de două ore cutia de chibrituri, umanizându-i spațiul claustrat, mobilându-l cu aerul unei camere de oaspeți. Fabrica lui Čapek devine un frumos salon de odihnă în mijlocul insulei pe care s-au refugiat inventatorii. Elaborând singurul moment de compoziție al piesei, ucenicii lui *Domin* (John Lake, Jack Kirkland, Alexander Burghart și Luke Solon) par să completeze, în prima parte, o partitură de Chaplin. Minți strălucite, știu tot și absolut nimic, sunt plini de vervă chiar și atunci când nu au ce spune, își joacă rolul de ingenioși cu multă poftă și *fair-play*. Apariția *Helenei Glory* (Katerine Parkinson) în mijlocul partidei este sesizată ca un fluier de arbitru. Plină de viață, viitoarea soție a lui *Domin* poate umaniza vechea lor dorință de a nu mai schimba lumea care investește iubire. Poate – în ultimă instanță – să desființeze revoluția (non)inteligentei, un război de 100 de ani în urma căruia ar rămâne pedagogia viitorului – fără drepturile omului. Ușurința elastică a acestui *self-improvement* ca scop al vieții nu are sorti de izbândă cu un acrobat atât de iscusit cum e sufletul. Sufletul care nu

dă pace, care strigă în gura mare și face ca omul să-și simtă bucuriile și tristețile de zi cu zi...

Ar fi fost bine dacă tehnica trupei era îmbunătățită cu exerciții scenice; dacă tehnica acțiunii stăruia mai mult pe apropierea actorului de personaj, pe studiul minuțios al îndemânării lui naturale și al analizei. A fost bine și așa, pentru a demonstra că vine noul val, nu al treilea, nici al patrulea, ci unul năpădit

de computere și efecte virtuale spre care aleargă o lume mai bună, mai bună, mai bună în ceea ce privește performanța. Dar nu apropierea dintre oameni...

Oxford University Dramatic Society, Pursey/Munthe Productions Romania Tour 2000 (la Teatrul Național din București, Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra” și Teatrul „Ovidiu” din Constanța) – R.U.R. de Karel Čapek. Regia: Daniel Pursey. Muzica: Robin Haller. Cu: Adam Dodd, John Lake, Alexander Burghart.

Irina IONESCU

Formal, extravagant

Parte a Festivalului „Britain in Romania” (9 septembrie – 29 noiembrie 2000), reprezentațiile companiei engleze de teatru AandBC cu *Furtuna* lui Shakespeare s-au bucurat de o puternică mediatizare în toate orașele în care au fost prezentate: Iași, Sibiu și București. ... Dornic să afle ce se mai întâmplă în lume, dar și cum arată un teatru care „hrănește și celebrează spiritul uman” și „o experiență artistică unică”, publicul românesc a acceptat provocarea de a fi „inițiat în arta teatrului”, luând aproape cu asalt locurile de desfășurare a montării. (Toate citatele sunt extrase din materialele publicitare difuzate de organizatori.)

Spectacolul nu s-a ridicat însă, la nivelul așteptărilor/prezentării Consiliului Britanic.

Invitați să ia loc pe câte un butoiș aflat chiar în centrul... acțiunii dramatice, spectatorii s-au văzut obligați să facă „parte din reprezentație”, să fie „parteneri de joc ai interpreților britanici” și să susțină astfel singura propunere/ inovație a spectacolului care să merite a fi discutată.

Circular, cu foarte multe intrări și ieșiri, culoare de trecere prin public, spațiul de joc a determinat crearea unui câmp sonor foarte special, în care poziționarea surselor de emisie surprindea în mod plăcut. Se poate spune așadar că sunetul, fie el cuvânt sau acord melodic, a constituit aspectul dominant al montării.

În același timp, construcția spațiului de joc s-a dovedit a fi și o alegere extrem de nefericită. Mișcându-se foarte mult printre spectatori, actorii au provocat frecvent puternice senzații de disconfort, prin ignorarea distanței minime admise. Lor li s-au adăugat impertinențele interactivității cu orice preț, eforturile uneori brutale de a intra în dialog cu publicul care, în lipsa unei atracții speciale, nu simțea nevoia să se implice.

AandBC Theatre Company – Furtuna de William Shakespeare. Regia: Gregory Thompson. Scenografia: Colin Peters. Costume: Sophie Jump. Muzica: Amy Finegan. Distribuția: David Fielder, Richard Stacey, David Annen, Rex Doyle, Amy Finegan, Walter Hall, David Lear, Colin Mayers, Daniel Settatre, Anna Francolini, Edmund Moriarty, Elliot Levey. Data reprezentației: 25 septembrie 2000.